

MERKINĖS KRAŠTO MUZIEJUS

2025- 2027 METŲ STRATEGINIS VEIKLOS PLANAS

I SKYRIUS

MISIJA

Vykdamt muziejų veiklą, kaupti, saugoti, tirti, eksponuoti, konservuoti, restauruoti ir populiarinti regioninės svarbos materialines ir dvasines kultūros vertybes bei meno objektus. Derinti istorijos, etnografijos, gamtos, meno, memorialinių muziejinių vertybių kaupimą, saugojimą ir tyrinėjimą su komunikavimu bei informacijos visuomenei teikimu, jos švietimu. Sieti istorijos, literatūros, gamtos ir meno paveldo apsaugą su gyventojų kultūros bei švietimo poreikiais ir kultūros paslaugų teikimu. Prisidėti prie informacinės ir žinių visuomenės raidos, saugoti ir puoselėti regiono kultūros tapatumą ir jį aktualizuoti. Teikti su Muziejaus veikla susijusias paslaugas gyventojams, organizuoti su Muziejaus veikla susijusius renginius.

II SKYRIUS

VEIKLOS PRIORITETAİ

Atsižvelgiant į Merkinės krašto muziejaus viziją, misiją, aplinkos analizės rezultatus bei strateginius tikslus, išskiriami šie 2025 m. veiklos prioritetai, kuriais vadovaujantis planuojamos lėšos strateginio veiklos plano programoms įgyvendinti:

1. Merkinės krašto muziejaus ir jo struktūrinių padalinių – Perlojos istorijos ir Vinco Krėvės Mickevičiaus memorialinio muziejų – veiklą tęstinumas. 2025 m. toliau bus kaupiamos, saugojamos ir tyrinėjamos istorijos, etnografijos, gamtos, meno memorialinės muziejinės vertybės, gerinamos kultūros paslaugos lankytojams, plečiama komunikacija siekiant didinti Muziejaus lankytojų skaičių. Užtikrinant muziejaus eksponatų saugojimo tvarką ir naujų eksponatų apskaitą planuojama priimti vyriausiąjį rinkinių kuratorių, kuris tiesiogiai eitų muziejaus direktoriaus pavadootojo pareigas. Bus dedamos pastangos atnaujinti Merkinėje esantį Vazos namą, jame sukuriant pagrindinę Merkinės krašto muziejaus būstinę, taip pat toliau bus siekiama sukurti Merkinėje Lietuvos partizanų Dainavos apygardos muziejų, kuris taptų Merkinės krašto muziejaus padaliniu. Jeigu bus skirtos lėšos Vazos namo ir Dainavos apygardos muziejaus pastato rekonstrukcijai, būtų pradėti tiesioginiai darbai vykdant muziejų ekspozicijos kūrimą bei įrengimą. Siekiant išlaikyti tinkamą specialistų kvalifikaciją ir tobulinti jų gebėjimus, muziejus stengsis sistemingai kelti darbuotojų kvalifikaciją, sudaryti specialistams sąlygas sekti naujoves, dalyvauti konferencijose, seminaruose ir kursuose.

2. Tęsti modernios ekspozicijos vystymą Merkinės krašto muziejuje siekiant sukurti virtualios realybės Merkinės centrinės aikštės eksponatą per kurį edukacine priemone besinaudojantis dalyvis turės galimybę virtualiai pažinti prieškario Merkinės gyvenimą iki jos sunaikinimo. Virtualios realybės patirtis turėtų užtrukti 8-10 minučių. Ši inovatyvi priemonė bus pritaikyta patirčiai muziejuje, papildys Merkinės muziejaus ekspoziciją, prisidės prie ekspozicijos inovatyvumo ir patrauklumo didinimo, taip pat bus užtikrintas ilgalaikis projekto rezultatų poveikis, tvarumas. Virtuali realybė bus prieinama ne tik muziejuje per VR akinius, bet ir nuotoliniu būdu (bus sukurta *online* versija, kad pasakojimą būtų galima patirti ir nuotoliniu būdu – tas itin aktualu judėjimo

negalią turintiems asmenims). Projekto rezultatų viešinimo tikslais bus sukurtas iki 60 sek. pristatantis filmukas, kuris bus reklamuojamas per socialinius tinklus, kviečiant potencialius lankytojus apsilankyti muziejuje ir išbandyti kūrinį vietoje ar nuotoliniu būdu. Šis VR edukacija papildytų jau esančias muziejuje 1945 m. Merkinės mūšio ir viduramžių pilies VR produktus. Kalbant apie ekspozicijos kūrimą, 2025-2027 m. muziejus planuoja parengti Merkinės pilies ir Merkinės centro iki 1941 m. maketus, kurie papildytų 2024 m. sukurtą Merkinės miesto XVII-XVIII a. maketą. Be to, bus siekiama papildyti bei atnaujinti Perlojos istorijos muziejaus ekspoziciją.

3. Tęsti Muziejaus leidybos veiklą. Planuojama parengti ir išleisti antrąjį žygio gidą A. Ramanausko-Vanago laisvės kovų takais Merkinės krašte - naujam maršrutui, vedančiam per Laisvės kovų atmintinas vietas kaip Palkabalis, Trasninkas, Viršrudokis, Dubininkas, Roduka. Pirmasis žygio gidas pasiteisino ir sukurtu maršrutu Merkinė-Kasčiūnai-Merkinė pražygiavo tūkstančiai žygeivių. Antroji trasa daugiau skirta už Merkio upės esančioms su Laisvės kovomis susijusioms vietoms. Projekto metu bus sumaketuotas naujas leidinys ir atlikta spaudos darbai. Taip pat ketiname pakviesti visuomenę į masinį atidarymo žygį 2025 m. vasaros antroje pusėje. 2025-2027 m. muziejus planuoja tęsti leidybinę veiklą, išleidžiant knygą apie dr. Juozą Bakšį, taip pat publikuoti Jono Reitelaičio rankraščius apie Merkinę. Išleisti ir visuomenei pristatyti penktąjį Henriko Gudavičiaus ir Algimanto Černiausko knygą „Laiškai iš kaimo“. 2026-2027 m. planuojama parengti leidinį-gidą apie Merkinę sukuriant istorinį-gamtinį Merkinės pažinimo maršrutą. 2025-2027 m. planuojama parengti lankstinukus apie patį muziejų ir jo padalinius, Merkinės bažnyčią, rotušę. Bendradarbiaujant su Dzūkijos nacionaliniu parku išleisti Merkinės turistinį planą su lankytinomis vietomis. Be to, planuojama sukurti pažintinį maršrutą Vinco Krėvės-Mickevičiaus keliais sujungiant Merkinės krašto ir Subartonių Vinco Krėvės memorialinį muziejų.

4. Tęsti muziejuje mokslinę tiriamąją veiklą. 2024 m. remiant Varėnos r. savivaldybei Merkinėje buvo rasti iki tol nežinomi 5 galimai ir ekshumuoti 6 Lietuvos partizanų palaikai. Tyrimų metu archeologai ir muziejus gavo papildomos informacijos apie galimas Lietuvos partizanų užkasimo vietas Merkinėje, kurias būtina patikrinti ir tęsti pradėtus darbus. Planuojama patikrinti tiek geofizikinio radaro duomenimis užfiksuotas anomalijas Merkinės kryžių kalnelio aplinkoje, tiek vietos gyventojų nurodytas galimas Lietuvos partizanų užkasimo vietas. Ši tiriamoji veikla planuojama iki 2027 m., nes partizanų palaikų paieškas visuomet papildo vis nauja informacija. Tęsiant mokslinę veiklą, 2025-2027 m. planuojama parengti Merkinės istorinės seniūnijos žemėlapius, kurie apimtų XV-XVIII a., kurie atspindėtų Merkinės valdų žemėvaldą, kaimų struktūrą, buvusius privačius dvarus, karčiamų vietas, gamtinę būklę, kelius ir kt. Šiuos žemėlapius planuojama pateikti Vazos name kuriamoje ekspozicijoje. 2027 m. planuojama pradėti mokslinį tiriamąjį darbą rengiant monografiją apie Merkinės bažnyčią, pakviečiant žinomiausius savo srities specialistus (istorikus, menotyrininkus) Lietuvoje. Be šios tiriamosios veiklos, planuojama parengti mokslinius recenzuojamus straipsnius apie Merkinės architektūros raidą, siekiant ateityje išleisti monografiją skirtą Merkinės architektūros istorijai.

Merkinės krašto muziejaus veikla yra dinamiška, susijusi ne tik su pačio muziejaus, kaip įstaigos veikla, bet daranti įtaką Merkinės gyvenimą bei turizmo potencialą visame Varėnos rajone. Muziejaus neatsiejamas veiklos siekis yra bendradarbiauti su kitomis rajone veikiančiomis kultūrą bei turizmą plėtojančiomis savivaldybės bei privačiomis įstaigomis.

Muziejaus veikla organizuojama vadovaujantis Varėnos rajono savivaldybės strateginiu planu, Muziejaus strateginiu veiklos planu. Merkinės krašto muziejus yra biudžetinė įstaiga, finansuojama iš valstybės ir savivaldybės biudžetų. Finansiniai ištekliai naudojami darbuotojų darbo užmokesčiui, ilgalaikei ir trumpalaikiai turtui įsigyti, apsaugai, patalpų eksploatacijai, techninių įrangų priežiūrai. Papildomų lėšų muziejus gauna teikdamas mokamas paslaugas ir rengdama projektus. Muziejaus veiklą reglamentuoja Muziejaus nuostatai ir darbuotojų pareigybės aprašymai. Vidaus darbo kontrolė vykdoma vadovaujantis vidaus darbo tvarkos taisyklėmis.

III SKYRIUS PROGRAMOS

2025-2027 METŲ ASIGNAVIMŲ PASISKIRSTYMAS PAGAL PROGRAMĄ

(tūkst. Eur)

Programos kodas ir pavadinimas	Numatomi 2025 metų asignavimai	Numatomi 2026 metų asignavimai	Numatomi 2027 metų asignavimai
07. Kultūros paveldo puoselėjimo bei kultūros paslaugų plėtros programa	215,8	220,5	227
IŠ VISO:	215,8	220,5	227
Iš jų pažangos priemonių			
Iš jų tęstinės veiklos priemonių			
Iš jų Savivaldybės biudžeto lėšos	186,8	190	195
Iš jų Valstybės biudžeto lėšos	19	20	21
Iš jų Biudžetinių įstaigų pajamos	7	7,5	8
Asignavimų pokytis, palyginti su ankstesniais metais			
Iš jų pažangos priemonių			
Iš jų tęstinės veiklos priemonių			

07. Kultūros programa

Igyvendinant šią programą, bus populiarinamos rajono ir Merkinės krašto tradicijos, paveldas Dzūkijos krašto savitumas, skatinamas visuomenės dalyvavimas kultūrinėje ir muziejinėje veikloje. Gyventojams ir rajono lankytojams bus sudarytos galimybės gauti kokybiškas paslaugas, realizuoti save kultūroje, pažintinėje krašto istorijos veikloje.

Programa yra tęstinė.

Programos vykdytojai:

Merkinės krašto muziejus

Programos koordinatorė – Laima Denutienė, Varėnos rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir sporto skyriaus vedėja, tel. (8 310) 31 972, el. p. laima.denutiene@varena.lt

Programos uždavinys: 07.02.01. Organizuoti Varėnos rajono kultūros įstaigų veiklą

Uždaviniui įgyvendinti numatomos šios priemonės:

7.02.01.08. Merkinės krašto muziejaus veiklos organizavimas.

Priemonė įgyvendinama vadovaujantis savivaldybės tarybos 2023 m. rugpjūčio 30 d. sprendimu Nr. T-X-105 „Dėl Merkinės krašto muziejaus nuostatų patvirtinimo“ patvirtintais muziejaus nuostatais.

Igyvendinant šią priemonę, 2025-2027 m. bus užtikrintas Merkinės krašto muziejaus ir jo struktūrinių padalinių – Perlojos istorijos muziejaus ir Vinco Krėvės-Mickevičiaus memorialinio muziejaus – veiklų tęstinumas.

Toliau bus kaupiamos, saugojamos ir tyrinėjamos istorijos, etnografijos, gamtos, meno memorialinės muziejinės vertybės, gerinamos kultūros paslaugos lankytojams, rengiamos parodos, susitikimai ir kiti renginiai, susiję su muziejų veikla.

2025 m. numatoma priimti darbuotoją į iki tol buvusį laisvą rinkinių kuratoriaus etatą, taip užtikrinant muziejaus eksponatų ir fondų organizavimo, apskaitos tvarką.

2025-2027 m. kasmet Lietuvos kultūros tarybai numatoma pateikti mažiausiai po 3 projektų paraiškas. Gavus finansavimą, bus įgyvendinti šie projektai: a) A. Ramanausko-Vanago laisvės kovų antrojo žygio gido parengimas spaudai ir išleidimas; b) parengtas ir išleista knyga apie dr. J. Bakšį ir J. Reitelaičio monografija; c) išleista ir visuomenei pristatyta penktoji Henriko Gudavičiaus ir Algimanto Černiausko knyga „Laiškai iš kaimo“; d) sukurta virtualios realybės patirtis skirta Merkinės tarpukario gyvenimo pažinimui.

2025-2027 m. ir toliau numatomas V. Krėvės gimimo metinių minėjimo renginių organizavimas ir Krėvės premijos įteikimo ceremonijos, kurios vyksta V. Krėvės-Mickevičiaus memorialiniame muziejuje.

Svarbus veiklos baras - Lietuvos partizanų palaikų paieškos. Gavus finansavimą ir toliau organizuosime Lietuvos partizanų palaikų paieškas, informuosime visuomenę apie paieškų rezultatus.

Projektinės sėkmės atveju bus vykdomi Vazos namo tvarkybos darbai, muziejaus darbuotojai užtikrins projekto sklandų įgyvendinimą, naujos muziejaus ekspozicijos parengimą.

2 lentelė. Programos uždaviniai, priemonės ir jų stebėsenos rodikliai

Stebėsenos rodiklio kodas	Stebėsenos rodiklio pavadinimas (matavimo vnt.)	Siekimos stebėsenos rodiklių reikšmės			Savivaldybės strateginio plėtros plano rodiklis
		2025 metai	2026 metai	2027 metai	
1	2	3	4	5	6
	07.02.01. Organizuoti Varėnos rajono kultūros įstaigų veiklą				
E-07-02-01-01	Savivaldybės kultūros įstaigų (bibliotekų, kultūros centrų, muziejų) renginių lankytojų skaičius, tūkst.	0,7	0,8	0,9	
	07.02.01.08. Merkinės krašto muziejaus veiklos organizavimas.				
R-07-02-01-08-01	Merkinės krašto muziejaus organizuotų ekskursijų skaičius, vnt.	50	50	50	
R-07-02-01-08-02	Merkinės krašto muziejaus ir jo struktūrinių padalinių lankytojų skaičius, tūkst.	5,1	5,2	5,2	
	07.03.01. Tvarkyti ir saugoti kultūros vertybes ir kultūros paveldo objektus, įamžinti istorinę atmintį				
	07.03.01.07. Istorinio karaliaus Vazos namo atnaujinimas				
R-07-03-01-07-01	Atnaujinti kultūros ir turizmo objektai, vnt. (rodiklį planuojama pasiekti 2028 m.)	0	0	0	

Direktorius

(atsakingo asmens pareigos)

(parašas)

Žygimantas Buržinskas

(vardas, pavardė)

Suderinta:

Laima Denutienė

Varėnos rajono savivaldybės administracijos

kultūros ir sporto skyriaus vedėja